

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 32

LÖSNUMMER 10 CENTS

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 20 Mars 1924.

LÖSNUMMER 10 CENTS

nr. 12

Veckans Politiska Revy.

Debatten om trontalet pågår och h tariffreduktionen framkallar delade åsikter även bland de liberala, men Lapointe försvarar regeringen.

Manitoba Hydro El. System har varit föremål för legislatures behandling. — Ogräslag och likörslag på tapeten i Saskatchewan legislatur, medan vallag är frågan i Alta.

I Underhuset i Ottawa debatteras fortfarande de viktigaste punkterna i trontalet från en del av de tal, som under veckan hållits, framgår, att regeringen kommer att möta motstånd mot den föreslagna tariffreduktionen även från sina egna partiförhållare. Således har mr W. G. Raymond och W. D. Euler, båda liberala parlamentsledamöter kraftigt opponerat sig mot sänkning av tulltaxorna i farmredskap. Den senare framhöll bl. a. att regeringen borde gå mycket varsam tillväga när det gäller reduktion av tullar & skatter på maskineri. Tullskyddet & dessa varor är så lifsviktiga för den minsta möjliga vinsten genom en ytterligare sänkning av dessamma, men i stället påskärper regeringen att totalt förögöra en hel industri. "Vi behöva högra tullar & engelska skor o. lädervaror", sade han, och tillade: "Som motgång mot amerikanernas höga tariff i canadensiskt vete skulle jag vilja rekommendera högre tullskydd mot varor, som vi importera från Forenta Staterna, vilket också kommer att bli det enda språk som våra amerikanska vänner förstå och värdesätta. Jag kan icke förstå hur vi skola bygga upp en egen industri, om vi utestänga från våra konkurrenters märkningar under det att de erhålla fritt inträde till våra egna".

Till båda dessa tal har de reformvänliga Hon. Ernest Lapointe svarat på ett sätt, som tillintetgjorde protektionisternas argument. Bl. a. påpekade han, att skatterna äro lägre i Canada än i någon annan del av det brittiska imperiet samt påpekade, att Englands industri blomstrar och utvecklas sig förnämligast på grund av frihandlet. Lapointe tal anse vara ett dräpplag mot protektionismen och regeringen kan med lugn emote seger i den omväntade frågan.

Hon. George P. Graham, Järnvägsminister, tillkännagav den 14 dennes att styrelsen för Canadian National Järnvägarne auktoriserats att fortsätta med reparationsarbetet i Hudson Bay banan, naturligtvis beroende på parlamentets antagande av kostnadsförslagen härfor.

Andrew McMaster (Independent ledamot från Bromo) har också hållit ett kraftigt anförande mot protektionismen. Han anklagade den konservativa oppositionen för att föra en politik, som besjålades av destruktiv pessimism och sade att Mr Melchens tal voro fyllda av "fears and figures".

Det väntas att debatten över trontalet skall avslutas denna vecka och att Underhuset sedan skall upptaga sitt egentliga arbete.

Manitoba Provincial Hydro Electric System har under veckan varit föremål för diskussion i provinens legislatur. Mr Ivens (arbetarrepresentant för Winnipeg) framhöll bl. a. att Manitoba Power Commission f. n. hade ett överskott på 255,000 dollars som lägo överskott i bankerna, och i stället för att begagna dessa medel för att utvidga provinens elektriska kraftledningsystem samt för att göra det till ett självunderhållande företag, hade insett som bästa förskottsjors därfor. Genom att låna ytterligare 145,000 dollars samt begagna den summa, som nu står till kommissionens förfogande, skulle systemet kunna utvidgas till Brandon samt från Morden till Grotna. Härigenom sättes det i stånd att lämna en behållning på 120,000 dollars per år. \$1,900,000 har allaredan insatts i företaget och provinens befolkning fördrar att denna kapitalplacering skötes med största noggrannhet. "Om hydro systemet kräves av administrationen", sade Mr Ivens, "kommer det att bli det största misslag som någonsin en regering i provinens begått. J. Rochette, t. f. kommissionär för systemet har till ministrerna för publika arbeten framlämnat ett förslag, som påkräver att provinens elektriska kraftledningar utsträcker från Portage la Prairie till Brandon, varifrån billedningarna skola sträckas till Carberry, Austin, McGregor och Gladstone, samt att en andra ledning sträckes från Morden till Wilder eller Grotna. I förslaget framhålls också, att med dessa utvidgningar skulle systemet icke blott, bli självunderhållande utan provinens skatte också få tillbaks varenda cent som reduserats till 6. Förslaget genomgick andra läsnigen

Hoey talar i parlamentet

Är villig att understödja tariffreduktionen och andra frågor, som äro av betydelse för landets bästa.

Landets folk fordrar handling och bryr sig ej om partitriumfer, säger han.

Erinrande om den existerande nöden och den ekonomiska instabiliteten i Europa och nödvändigheten av en ekonomisk konferens mellan den nya och gamla världen, påminnande Canada regering om att i denna domän voro de 2 nationer, som stått för det bästa i civilisationen, representerade, påyrkade R. A. Hoey från Springfield, Man. i ett längre kraftigt anförande.

R. A. Hoey, M. P.

Till tal i dominionparlamentet har onsdagen, att en allmän ekonomisk konferens skulle sammankallas till Ottawa, Canada var enligt hans uppfattning mycket lämpligt att tjana som medlare mellan de två hemisfärerna.

Han gick skarpt tillrätta med de konservativa protektionism och påpekade sönder deras argument bit för bit. Han påpekade oöhhärligheten i talet om en nation; som skulle göra sig självuppehållande, utan export och importtrafik, men samtidigt önskar utveckling av hamn- och oceantrafikfärdigheter. Han protesterade mot att ett parti, som ej hade en medlem från Manitoba, Sask eller Alta, och ett enda "lamn" från Nova Scotia sökte utpröva i det canadensiska folkets vägnar. Han hade hört, att det konservativa partiet skulle komma tillbaka till parlamentet och det trodde han också, men — med förmodat medlemsantal och demoraliserade led.

Han påvisade dessutom att utvärdringen från Canada till Forenta Staterna skadade jordbruket betydligt mera än tillverknings- och motvarende produktionsindustrierna, vilka gjort ett stort steg påstående. Det bästa botemedlet för för handen varande missförhållanden trodde han vara en allmän tariffreduktion, vilken skulle medföra förminskade levnadsomkostnader. En dylik tariff skulle sätta liv i jordbruksreformen, — den enda källa till rikedom för den enda kända nytt liv.

"Denna regering har ingen annan utväg än att följfylla den politik, på vilken de liberala och progressiva blevo invalda. Om denna politik fullföljes samsvetsnagert han vi intet att frukta. Om man emellertid förtur sakar genom att gå försiktigt och feget tillväga kommer den att repudieras, även om den lyckats åstadkomma något godt. Det canadensiska folket är i dag förväntat ett liberalt program och en liberal politik. Jag har ej hittills blivit närmad av medlemmar av det liberala partiets medlemmar, för att lämna ut min ställning. Jag står här fullkomligt fri från alla partipolitiska lika tri och obunden som den vind som sveper över det prärie-distrikt, som jag representerar.

Om regeringen är beredd att gå på med sitt program är jag redo att understödja densamma, ej endast vad beträffar dess tariffprogram utan i alla frågor, som sammanfalla med det program på vilket jag invalts. Jag önskar framhålla för parlamentet, att det canadensiska folket f. n. ej är så angelägen om partitriumfer, som de äro i andra länder. Vad de förvänta är en planförändring och de bryr sig ej ett jota om, varifrån en sådan kommande, så länge den kan medföra de önskade resultaten och så länge denna politik eller plan ej befrämjar en eller annan del av befolkningen utan hela denna unga nation".

"Kungsholm" utför räddningsarbete

Engelska lastångaren "Obernal" förliser utanför Halifax, men sänder radio-nödrop och räddas av "Kungsholm".

De skeppsbrotna hade irrat omkring i femton timmars tid i en livräddningsbåt.

Den amerikanska pressen omnämner med ampla lovord en vacker räddningsberättelse, som utfördes natten till den 9 dennes av S. S. Kungsholm, tillhörande Svenska Amerika Linien och stadd på resa från Göteborg till New York via Halifax, Canada, med 538 passagerare.

På lördagsmorgonen den 8 dennes kl. 5.15 upplågades av "Kungsholm" radioapparat en förtydligad bön om hjälp från den engelska lastångaren "Obernal", vilken befann sig i sjunde kila tillstånd 240 mil öster om Halifax. Kapten J. T. Dicks på det engelska fartyget meddelade att besättningen stod färdig att taga till livbåtarna. Nödrotet — en S-O-S-signal, angivande fartygets namn och läge — nådde genom mörkertelegrafisten "Kungsholm" medan passagerarna höllo på med förberedelserna för landstigningen i Halifax på söndagsmorgonen.

"Kungsholms" befälhavare, kapten Johannes Gubbe, svängde sitt fartyg i dess kurs och ångrade under högtryck han mot den lilla pricken på sjökortet indikerande stället där de stormdrivna vaporna uppskattade den lilla lastångaren, vars besättning nu i småbåtar kämpade för livet i den höga sjön, ångsligt avväntande ankomsten av räddaren.

Hela lördagen plöjde "Kungsholm" genom vaporna mot den lilla pricken på kartans östra kust och skarpt ut i kik hölls för att om möjligt få sikte på de skeppsbrotna, medan "Kungsholm" alltjämt närmade sig platsen där "Obernal" gått ned. I maskrotorn hölls dubbel utik, medan passagerarna utmed rellingarna spejade efter livbåtarna.

Natten bredde sitt dok över den framlände "Kungsholm" genom vaporna öpan spånade förvarande öförtrottat ögon de fränsande vågkamrarna, ty där ute någonsans kämpade förtvivlade medlemskisar för livet, utan skydd för den isande blåsten och det salta väskummet, som ständigt slog över dem, och trodde sig skåda en ängels-lanterna i varje stjärna som skönjdes över vapornas ruggar.

Kl. 10.45 på lördagskvällen skar "Kungsholm" till igenom pricken som kapten Gubbe penna satt på sjökortet. Ångarens strålkastare vände oavbrutet över det svart havet, och då och då uppsågs raketer, men livbåtarna syntes ej till.

Det var redan kl. 1.30 på söndagsmorgonen, och kapten Gubbe drog frukta att, lastångarens position uppmärksammades och att vidare sökande voro löslöst, när insett från strålkastaren plötsligt visades en livbåt; på kronet av en våg. Snart därefter upptäcktes den andra livbåten, och inom en kvarts timma befunno sig de sjutton skeppsbrotna sjömannen efter att ha drivit i femton timmar ombord på "Kungsholm", som åter satte kursen på Halifax, dit den anlände i söndags kväll, efter att ha utfört en braud, som sent skall förmas.

KOLSTREJK I ALBERTA.

Gruvarbetarna och bolagsägarna kunna ej komma överens och strejk hotar.

Enligt meddelande från Calgary har förhandlingarna, som pågått mellan kolgruvarbetarnas organisation distrikt no. 18, United Miners of America och Western Canada Operators Ass., avslutats utan att enighet kunna uppnås.

Gruvarbetarnas delegater ha återvänt till sina lokalavdelningar för att förbereda en strejk, som påstås skall utbryta den 1 april. De hysa den tron att t. o. m. bättre villkor kunna erhållas än de begärda innan de återvända till arbetet.

Om strejk utbryter kommer den att beröra omkring 10,000 gruvarbetare i Alberta och östra British Columbia.

Svår sjöolycka i För. Staterna

Ångaren Santiago förliser utanför Cape Hatteras och dess besättning räddas omkring i femton timmars tid.

Norsk ångare räddad ett tiotal, vilka berättar om sin kamp mot havets element.

Under förra veckans svåra storm blev ångaren Santiago sänkt utanför Cape Hatteras, Md. Efter en örtvild kamp med med det uppröddade havets vredgade element blevo ett tiotal av besättningen, räddade av en norsk ångare Cissy, vilken fraktade de räddade till Baltimore, Md. Dessa berättade, att de kämpat en förtvild kamp mot stormen och sökte rida ut densamma. Till slut kom man bättre fram, men svårast svårast kastade dem öfverbordligt överända, varvid de förlorade kontakt med sina kamrater. En av dem blev vassning och hoppade överbord.

Båten, vari de befunno sig kastades flera gånger överända, men de förlyckade lyckades vända den igen. De bytte om med att svänga en elektrisk lampa för att eventuellt kunna draga någons uppmärksamhet till sig. De hade insett hopp, att lyckas, men gjorde det i alla fall och till slut uppmärksammades de av ovan nämnde norska ångare. Kapten Christian, Cissy kapten, har förklarat, att han först såg det svaga ljuset av en elektrisk lamp och skyndade dit. Han svängde sin båt så att det blev ett livräddningsbåten befann sig och då han var inom 100 fot av densamma kantrade den igen. Stormen var för hård, att kunna sätta ut livräddningsbåtar och man måste begänsa sig av rep för att draga upp de förlyckade. En av de förlyckade, John Passost, hade emellertid blivit slagen sanslös, vadan Luke Nelson, en av Cissy besättning, hämt ett rop kring sig och befallde sina vänner att låta sänka honom ned. Då han passerade livräddningsbåten högg han fatt i Passosts och drog honom med sig till säkerhet på båten. I sanning en vacker och om sinnesnärvaro vittnande handling.

Ett trådlöst telegram från Baltimore, Md. påstås ha upptagats med uppgift att en annan ångare lyckats rädda 10 män, som tillhörde den första ångarens besättning.

Från Rom meddelas att premierminister Mussolini har för avsikt att låta bygga flera nya krigsfartyg, för att — i likhet med England — giva sig till seds på att arbeta sönder i landet. F. ö. förklarar Mussolini, är han ytterst fredligt anlagd.

KOLSTREJK HOTAR ANNU I ENGLAND.

Premier Macdonald ämnar söka avvärja strejken genom att i parlamentet framlägga en lösnemot.

Om motionen faller utbryter strejk den 17 april, varvid 700 arbetare pedägga arbetet.

Underhandlingarna mellan kolgruvarbetarna i England och kolbaronerna ha ännu ej avslutats. Arbetsarna äro fast beslutna om att ej ge upp sina krav. De stå helt bakom sina ledare, vilka på ett översäkrat sätt bekräftas av det faktum, att då röstning företogs rörande strejk, kastades 519,000 röster i favor och 114,558 röster emot.

Det nuvarande lönsvaltet, är baserat på någon slags relativitet i vinsten, men det har ej varit till arbetsarnas fördel, vilka påpeka, att lönsorna nu äro mindre än vad de någonsin varit, om man tager de höga levnadsomkostnaderna i beräkning. Om överskostnaderna ej kan åstadkommas desörinnan, kommer en större strejk att utbryta den 17 april, som kommer att omfatta 700,000 arbetare.

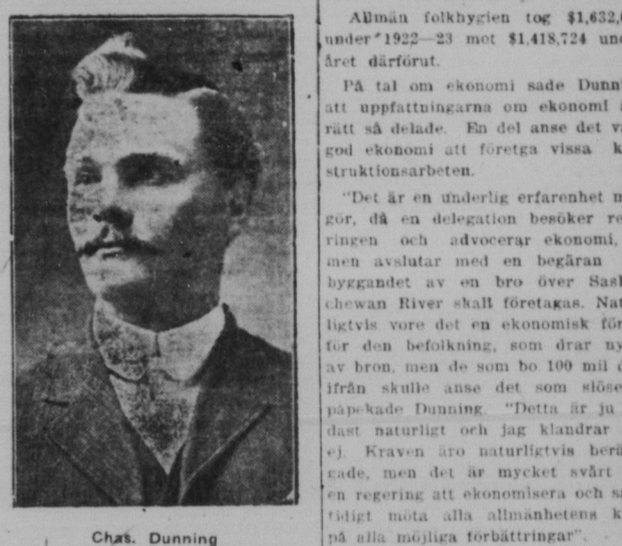
För att söka undvika en katastrofartad strejk ämnar premier Macdonald göra en regeringsfråga av saken. En motion kommer att föreläggas parlamentet i april, varigenom arbetsarna ges 1914 standard löneskala plus en ökning av 79 proc. som ersättning för de ökade levnadsomkostnaderna under de sista tio åren. Om denna motion faller kommer strejken att utbryta och troligt är att även regeringen kommer att falla, då motionen kommer att framläggas som en regeringsmotion. Macdonald tror att han skall förmå genomdriva motionen med 20 röstors övertikt, såvida ej den Asquithska gruppen utraklärer sig sitt understöd.

Premier Dunning optimistisk.

Premier Dunning framlägger sitt åttonde budgetförslag, samt redögr för den nuvarande situationen i Saskatchewan, vilken han anser vara löftearisk.

Utestående skattfordringar, skyddade av goda säkerheter, överväga den obetydliga bristen. Stora reduktioner i utgifterna ha företagits.

Utgifterna till undervisning och folkhygien ha varit rätt stora under det gångna året.

Chas. Dunning

Premierminister Chas. Dunning framlämnade i torsdags, den 13 dennes, i ett entusiastiskt och optimistiskt tal inför Saskatchewan legislatur sitt åttonde budgetförslag för kommande fiskalår.

Han framhöll, att den ekonomiska situationen visserligen ej varit den bästa, skörden hade sålunda under senaste säsongen ej varit fullt så god som under föregående år, — vetenskap hade varit jämförelsevis lågt, medan andra priser varit uppe i höjden; det visade sig emellertid att det börjar lättna och man hade all anledning att se framtiden an med ljus förhoppning. Utgifterna under föregående år hade överskritt inkomsterna med \$316,000, men då man tager i beräkning, att provinens här utestående skattfordringar — skyddade av fullgoda säkerheter — uppgående till \$2,347,000 att mota detta överskott med, så inses lätt att denna situation ej är så dålig, som i förstone synes. "Om bokföringen i Saskatchewan skulle föras på samma sätt som i en del andra provinser skulle dessa \$2,347,000 uppföras som en värdefull tillgång, men vi föredro att använda "cash basis", vilka röra oss med de pennningar vi aktivt mottagit och ej med folk äro skyldiga oss", förklarade Dunning.

Dominionregeringen hade dessutom förfelat att till provinens utbetalade den del, som tillkommer den från The School Lands Trust Fund, administrationen från denna fond ha tillräckligt minskat och detta har bidragit till att framkalla den uppstående situationen. Inkomsterna från denna fond har sålunda under de två sista åren minskat med \$342,000. Detta visar, att provinens själv kan administrera denna fond på ett mycket mera ekonomiskt sätt än den federala regeringen och att administrationen borde övertäckas på provinens regering.

Premier Dunning trodde ej att de i år måste söka nya skattekalor, ej heller komma några nya skattpåläggningar att äga rum, med undantag av a. rasolin. Det är möjligt att man kommer att pålägga skatt på golfbollen, men detta var endast för att möjliggöra en sänkning av nuvarande motorlicensavgifter och för att åstadkomma mera rättvisa för farmaren, som begagnar sin automobil endast tillvis, medan andra kanske alltid befinna sig på vägen. Det är emellertid ej fullt avgjort vad man kommer att göra i detta avseende.

På tal om provinens inkomster upplade han dessa i ett flertal poster bland vilka voro inkomster från dominionregeringen, varifrån 1921—22 mottogs \$2,956,000 eller 29.87 proc. av de totala inkomsterna. Under innevarande fiskalår kom 25.98 proc. av de totala inkomsterna från dominionregeringen. De provinsiella skatterna inbringade 39.41 proc. under fiskalåret 1921—22; under 1923—24 utgjorde de 36.51. Inkomsterna från licensavgifter under fiskalåret 1921—22 var 9.30 proc. och under 1923—24 11.61 proc.

Rörande provinens utgifter påpekade han, att de bestodo bland annat av administrativa, legislativa, politiska och patriotiska, samt utgifter för utvecklingen av provinens. Totala utgifterna för administrativa ändamål under detta fiskalår var mindre än under 1921—22, — med \$255,000 under detta år med 509,000 under

Turkiet på väg att moderniseras

Kvinnorna visa stor livaktighet under moderniseringsprocessen och ledde av Kemal Paschas hustru.

Mångfaldig avskaffas, Kvinnor måste vara fyllda 17 år för att få gifta sig och läkareintyg fördras.

I vårt föregående nummer nämnde vi att vissa reformer pågå i Turkiet och att Angoraregeringen avskaffat kalfidomet. Av allt att döma synes man ämnat införa västerländsk kultur. Turkiet skall moderniseras. Enda sedan utgårtarna under Kemal Pascha började göra sitt inflytande gällande har Turkiet undergått en moderniseringsprocess. Endå ett meddelande från Konstantinopel har nu lagts till under översvämda det turkiska alfabetets avskaffande för att införa det latinska alfabetet i dess ställe. En mera framstående tidning har allaredan börjat publiceras med latinska bokstäver och trycks på franska språket.

Bland andra förändringar märks avskaffandet av de grekiska och armeniska patriarkerna och de judiska ämbetsmännen, samt avskaffandet av den religiösa undervisningen i de utländska skolorna i Turkiet.

Reformvägen har gått över höglandet. Kvinnorna insistera på nya lagar med avseende på deras rättigheter. De fördras avskaffning av skilsmässa och harem, begränsning av skilsmässa, samt att kvinnor skola vara 17 år gamla innan de erhålla tillstånd att gifta sig. F. n. kunde de bli gifta vid 15 års ålder.

Andra föreskrifter, som krävas, är att bägge kontrakterna vid ett giftermål ingående måste förte läkareintyg rörande deras hälsotillstånd, samt att skilsmässa skola avgränsas endast genom en juridisk domstol. Kemal Paschas hustru, vilken erhåller sin undervisning och bildning i England, är i spesten för sina reformerande åsattar.